

Uchwała XXXVI/171/14
Rady Miejskiej w Surażu
z dnia 30 stycznia 2014r.

**w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie w Gminie Suraż**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013r. poz.594, poz. 645 poz. 1318) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493; z 2009r. Nr 206 poz. 1589; z 2010r. Nr 28 poz.146, Nr 125 poz. 842; z 2011r. Nr 149 poz.887) Rada Miejska w Surażu uchwala, co następuje :

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Suraż na lata 2014-2018 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Suraża.

§ 3. Traci moc uchwała Nr VIII/45/11 Rady Miejskiej w Surażu z dnia 14 czerwca 2011r. w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Suraż.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Celina Chodorowska

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE SURAZI NA LATA 2014-2018

Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013r. poz. 182 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2012r. poz. 1356 ze zm.).

WPROWADZENIE

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu każdego człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizowania podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowanie poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które choć odwieczne dopiero od kilkunastu lat istnieje w świadomości społecznej w naszym kraju i staje się przedmiotem świadomych, skoordynowanych działań zaradczych.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny.

Sprawcy przemocy są bezwzględni - zniewalają swe ofiary, stosując wobec nich groźby i demonstracje swej siły. Natomiast ofiary w obliczu przemocy są zwykle bierno. Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji, chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona bowiem w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać znać o sobie dopiero w dorosłym życiu. Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno sprawcom, jak i ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie skierowany jest przede wszystkim do: ofiar przemocy w rodzinie (w tym: dzieci, współmałżonków, partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli władz lokalnych, przedstawicieli instytucji służb pracujących z dziećmi (nauczyciele, pedagodzy, pracownicy socjalni, policjanci, pracownicy wymiaru sprawiedliwości, pracownicy służby zdrowia, księża).

Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, **przemoc to:** „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 (członka rodziny - należy przez to rozumieć osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks Karny Dz. U.

Nr 88, poz. 553 ze zm.), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

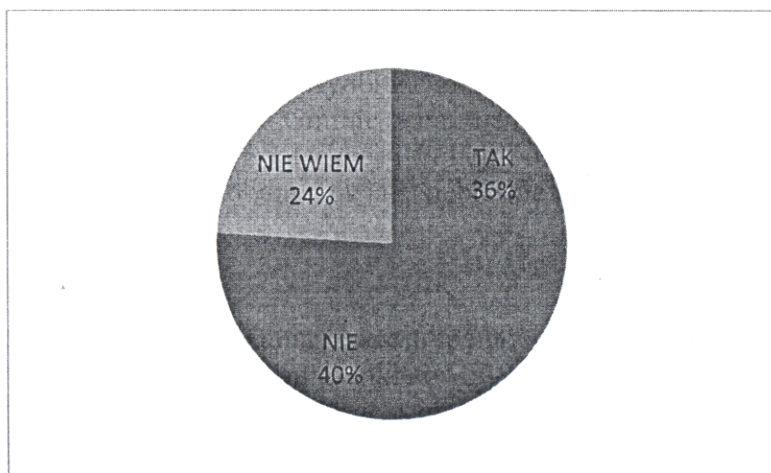
Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do badania. Agresja ze strony osób najbliższych, jeżeli nie mieści się w wyobrażeniu człowieka o tym, co normalne i słuszne, może być wstydliwie ukrytą tajemnicą. W Gminie Suraz istnieje zjawisko przemocy. Pracownicy Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Policji od kilku lat prowadzą sprawy, w których wykorzystywana jest procedura i dokumentacja „Niebieskie Karty”.

DIAGNOZA PROBLEMU

Celem zdiagnozowania zakresu pomocy w rodzinie oraz poziomu wiedzy o tym problemie przeprowadzono badania ankietowe. Spośród 50 osób, które wypełniły ankiety 65 % stanowiły kobiety, 35 % stanowili mężczyźni.

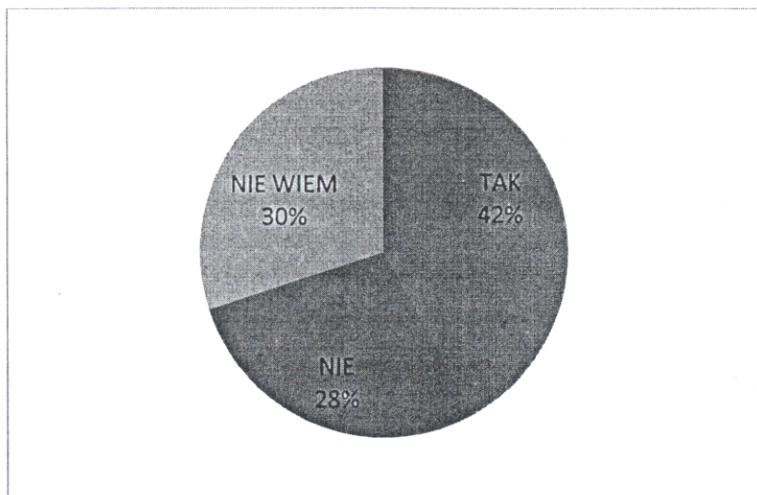
Poniżej przedstawione zostały poszczególne pytania zadane respondentom :

1. Czy w Pani/Pana otoczeniu, sąsiedztwie są rodziny, w których dochodzi do przemocy fizycznej?

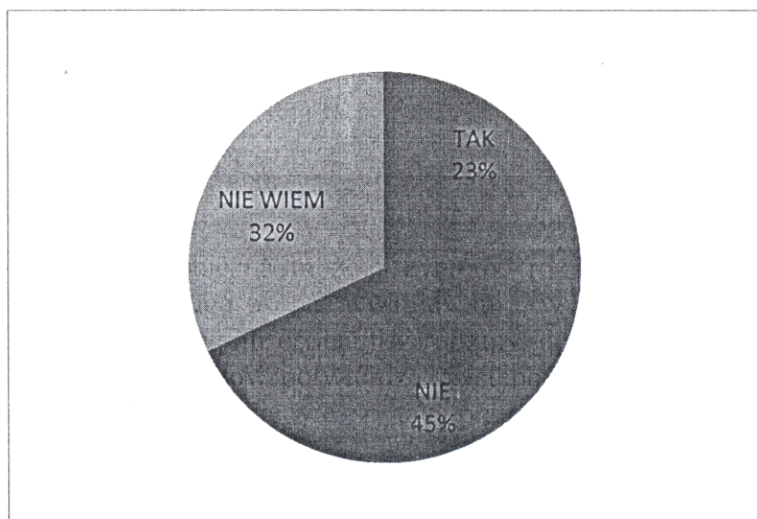
Pytanie odnosi się do przemocy fizycznej, czyli wszelkiego rodzaju działania bezpośrednie z użyciem siły, których rezultatem może być nieprzypadkowe zranienie, np. popychanie, obezwładnianie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni. Według sondażu przeprowadzonego w Gminie Suraz 36 % respondentów potwierdza występowanie przemocy fizycznej w swoim otoczeniu, 40 % zaprzecza, natomiast 24 % nie wie czy taka przemoc występuje.

2. Czy w Pani/Pana otoczeniu, sąsiedztwie są rodziny, w których dochodzi do przemocy psychicznej?

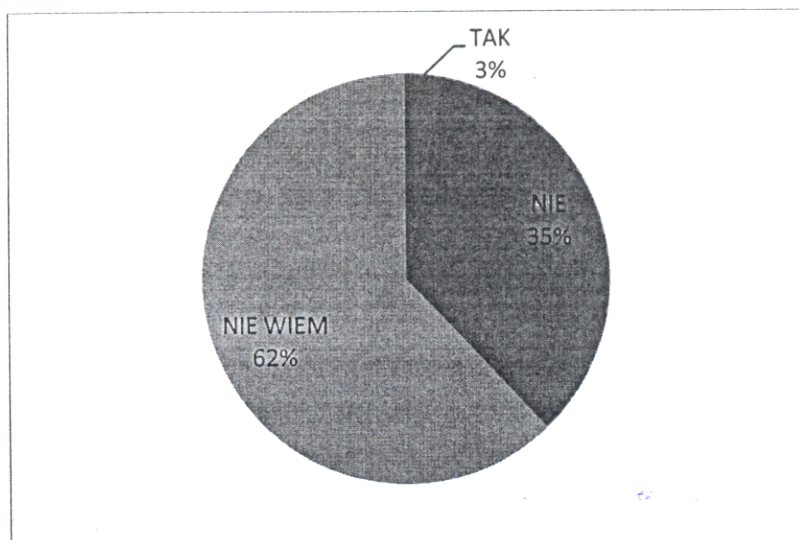
Przemoc psychiczna może przybierać różne formy, takie jak: groźby, zastraszania, wyzwiska, pomiatanie drugą osobą, wyśmiewanie, wywoływanie poczucia winy, kontrolowanie/zabranianie kontaktów z innymi osobami z rodziny, itp. Według sondażu przeprowadzonego w Gminie Suraz 42 % respondentów potwierdza występowanie przemocy psychicznej w swoim otoczeniu, 28 % zaprzecza, a 30 % nie wie czy taka przemoc występuje.

3. Czy w Pani/Pana otoczeniu, są rodziny, w których dochodzi do przemocy ekonomicznej?

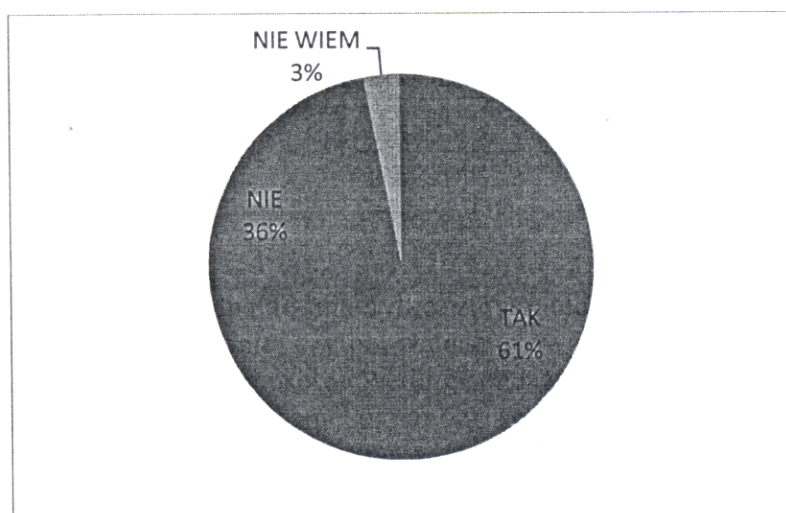
Przemocą ekonomiczną możemy nazwać zabieranie wszystkich pieniędzy, kontrolowanie wszystkich wydatków, niszczeniu rzeczy osobistych lub stanowiących wspólną własność. Według sondażu przeprowadzonego w Gminie Suraz 23 % respondentów potwierdza występowanie przemocy psychicznej w swoim otoczeniu, 45 % zaprzecza, natomiast 32 % nie wie czy taka przemoc występuje.

4. Czy w Pani/Pana otoczeniu, są rodziny, w których dochodzi do przemocy seksualnej ?

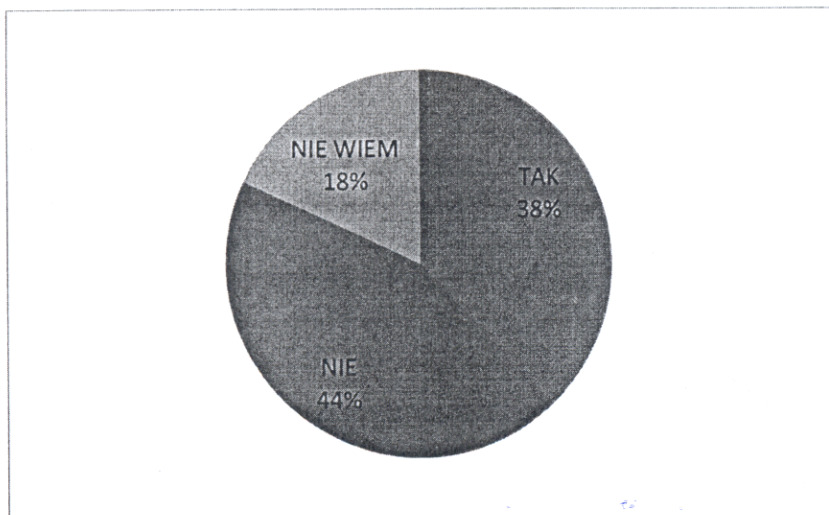
Przemoc seksualna to nie tylko zmuszanie do niechcianych zachowań seksualnych, ale także niechciane dotykanie, czy poniżające opowiadanie innym osobom o upodobaniach i zachowaniach seksualnych drugiej osoby. Według sondażu przeprowadzonego w Gminie Suraż 3 % respondentów potwierdza występowanie przemocy seksualnej w swoim otoczeniu, 35 % zaprzecza, natomiast 62% nie wie czy taka przemoc występuje.

5. Czy kiedykolwiek był(a) Pani/Pan świadkiem przemocy domowej?

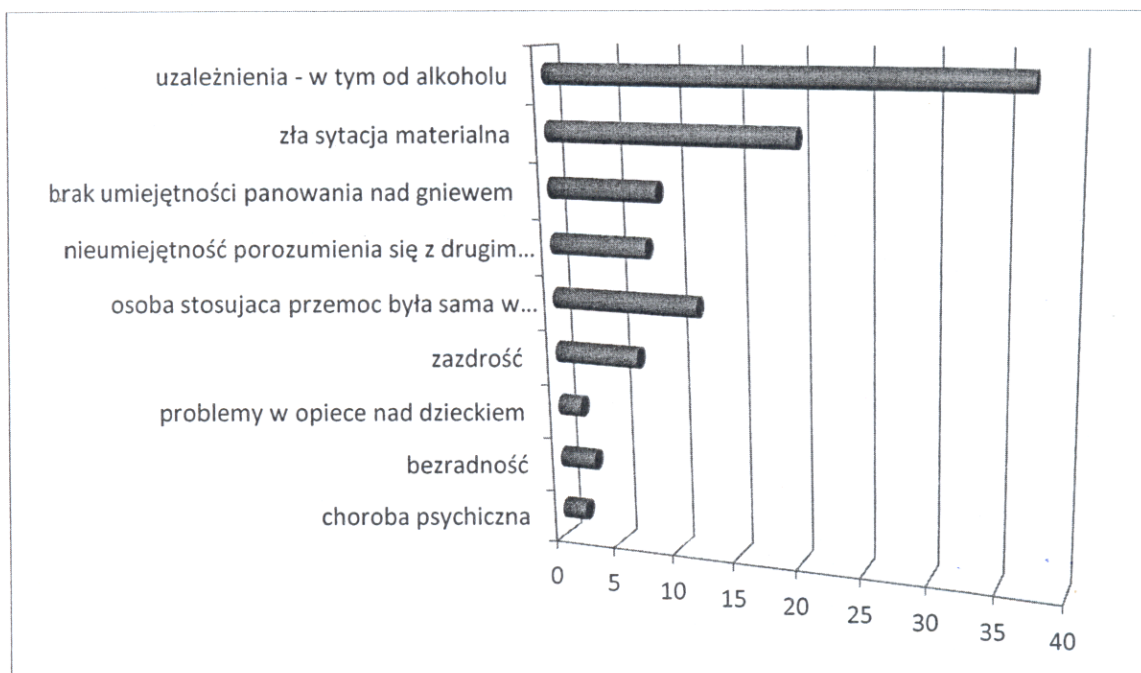
Według sondażu przeprowadzonego w Gminie Suraż 61 % respondentów przyznaje się do bycia świadkiem przemocy w rodzinie, 36 % zaprzecza, natomiast 3 % jest niezdecydowanych. Mimo, że tak duży procent stanowią osoby, które były świadkami przemocy domowej, to w większości przypadków powiadomienie odpowiednich służb następuje przez osobę doznającą przemocy. Przemoc w rodzinie cechuje bierność jej świadków.

6. Czy doświadczył(a) Pani/Pan kiedykolwiek przemocy ze strony członków rodziny ?

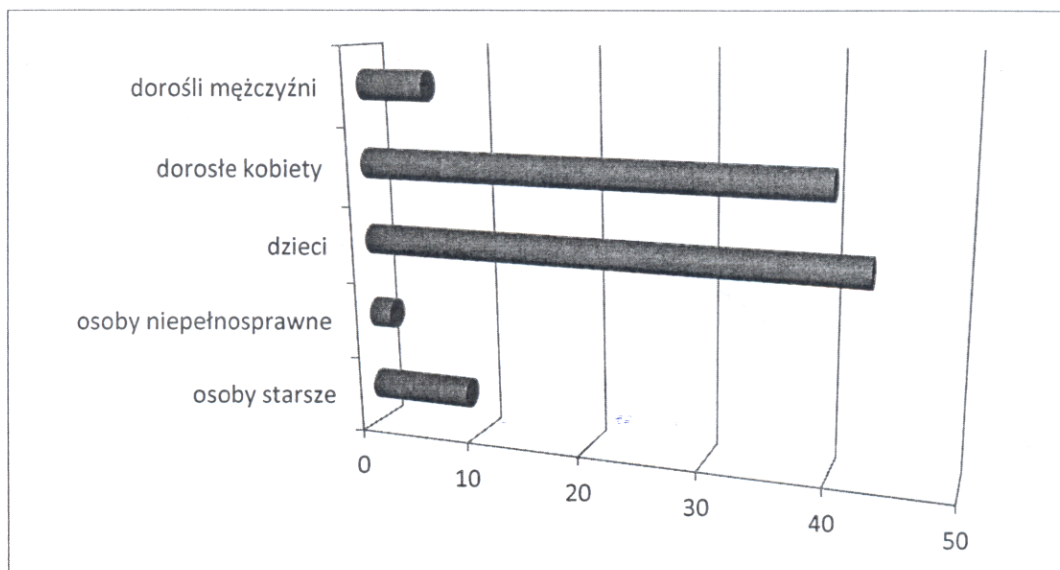
Według sondażu przeprowadzonego w Gminie Suraż 38 % respondentów przyznaje się, że doświadczyło przemocy w rodzinie, 44 % nie doświadczyło, natomiast 22 % nie wie czy doświadczyło.

7. Co Pani/Pana zdaniem jest najczęstszą przyczyną występowania przemocy w rodzinie?

Według sondażu przeprowadzonego w Gminie Suraż wynika, że większość zdarzeń związanych z przemocą ma miejsce po spożyciu alkoholu - 37 % odpowiedzi respondentów. Równie istotny wpływ ma zła sytuacja materialna - 20 %. Fakt, że osoba stosująca przemoc sama była w przeszłości ofiarą przemocy - 12 % oraz brak umiejętności panowania nad gniewem mają także znaczny wpływ na stosowanie przemocy. W dalszej kolejności respondenci odpowiedzieli, że dość częstą przyczyną jest nieumiejętność porozumienia się z drugim człowiekiem bez przemocy - 8 % oraz zazdrość - 7 %. W najmniejszym stopniu na stosowanie przemocy wpływa bezzadność - 3 % i choroba psychiczna - 2 %.

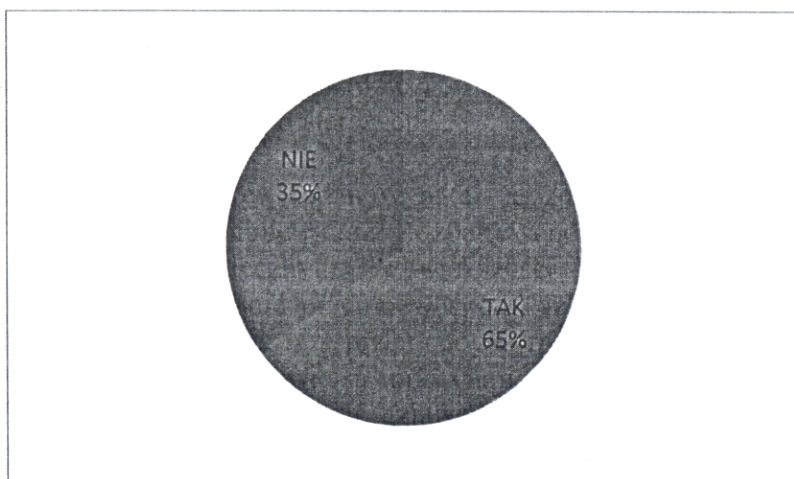
8. Kto Pani/Pana zdaniem najczęściej pada ofiarą przemocy w rodzinie?

Według sondażu przeprowadzonego w Gminie Suraz wynika, że najczęstszymi ofiarami przemocy są dorosłe kobiety – 40 % i dzieci – 43 %. Respondenci odpowiedzieli, że w mniejszym stopniu przemoc dotyczy osób starszych – 9 %, dorosłych mężczyzn – 6 % i osób niepełnosprawnych – 2 %.

Z analizy wyników badań wynika, że zjawisko przemocy jest złożonym i wieloaspektowym problemem w Gminie Suraz. Rozpatrywane jest w wielu aspektach: prawnym, psychologicznym, moralnym i społecznym. W większości przypadków przemoc występuje z uzależnienia od alkoholu. Stosowanie przemocy wobec dzieci często wynika z nieznajomości i nieumiejętności stosowania innych, niż przemocowe metody wychowawcze (często osoby doświadczające przemocy w dzieciństwie są sprawcami przemocy w dorosłym życiu). W związku z powyższym w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy należy stosować podejście systemowe, interdyscyplinarne i długofalowe.

9. Czy słyszał Pani/Pan o procedurze „Niebieskie Karty”?

Odpowiedź na to pytanie wskazuje, na ile są znane w społeczeństwie: najbardziej rozpropagowana pierwsza interwencja w przypadku przemocy w rodzinie, a także pośrednio cały system przeciwdziałania temu zjawisku opatrzony przymiotnikiem „niebieski”. Procedura „Niebieskiej Karty” znana jest 65% respondentów.

Założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Suraz

Ustala się następujące założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na to co zrobiła ofiara.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.
6. Ofiara przemocy w rodzinie cierpi na skutek wielokrotnego urazu.
7. Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach, bowiem jest to jeden z objawów doznania urazu.

REALIZACJA CELÓW PROGRAMU ZAKŁADA :

1. Uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie.
2. Promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy.
3. Edukacje dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie.
4. Działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

ZASOBY GMINY SURAŻ W ZAKRESIE REALIZACJI PROGRAMU (ANALIZA SWOT)

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:
 - a) Urząd Miejski w Suraz,
 - b) Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suraz,
 - c) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - d) Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury w Turośni Suraz,
 - e) Szkoły,
 - f) Policja,
 - g) Służba zdrowia,
 - h) Punkt Konsultacyjny,
 - i) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku,
 - j) Kurator Sądowy.

CZYNNIKI GWARANTUJĄCE WŁAŚCIWĄ REALIZACJĘ PROGRAMU

1. Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
2. Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
3. Dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
4. Otwartość i chęć współpracy specjalistów, silne więzi rodzinne,
5. Chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

ZAGROŻENIA W REALIZACJI PROGRAMU

1. Stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
2. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
3. Brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężania kryzysów,
4. Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
5. Ubóstwo,
6. Brak infrastruktury socjalnej w gminie.

STRATEGIA I METODY DZIAŁANIA

Lp.	CEL OPERACYJNY	ZADANIA	TERMIN REALIZACJI	INSTYTUCJE WSPÓŁPRACUJĄCE PRZY REALIZACJI ZADAŃ
1	DIAGNOZOWANIE PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE	Monitorowanie skali zagrożeń wynikających z faktu stosowania przemocy w rodzinie, a w szczególności: 1) zbieranie danych dotyczących skali zagrożeń i problemów związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie, 2) opracowywanie diagnozy lokalnych problemów społecznych, w tym problemów związanych przemocą w rodzinie, 3) ewaluacja istniejących programów i zadań w oparciu o uzyskane wyniki.	2014r. - 2018r.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Przychodnia Leczenia Uzależnień, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, Ośrodek Pomocy Społecznej, Sąd, Prokuratura, służba zdrowia, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.
2	UDZIELANIA KOMPLEKSOWEJ POMOCY OSOBOM I RODZINOM DOTKNIĘTYM PROBLEMEM PRZEMOCY	1) kontynuacja programu terapeutycznego dla osób doznających przemocy, 2) specjalistyczne konsultacje : psychologa, lekarza, psychiatry, konsultanta ds. przeciwdziałania przemocy, pracownika socjalnego, 3) propagowanie na terenie gminy działalności dotyczącej przeciwdziałania i powstrzymywania przemocy, 4) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy, 5) kontynuacja szkoleń specjalistycznych z zakresu udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą, 6) szkolenia dla osób gotowych podjęcia oddziaływań adresowanych do sprawców przemocy, 7) prowadzenie oddziaływań skierowanych do sprawców przemocy, 8) współpraca z lokalnymi instytucjami i placówkami w celu realizacji zadań Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.	2014r. - 2018r.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Przychodnia Leczenia Uzależnień, Zespół Interdyscyplinarny, Posterunek Policji, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Sąd, Prokuratura, placówki służby zdrowia, placówki oświatowe, organizacje, pozarządowe.

3	UDZIELENIE POMOCY OSOBOM ZNAJDUJĄCYM SIE W KRYZYSIE, OFIAROM PRZESTĘPSTW I OFIAROM PRZEMOCY	1) ocena funkcjonowania klienta, diagnoza stanu emocjonalnego, 2) wsparcie w uzyskaniu bezpłatnej, profesjonalnej pomocy długoterminowej, 3) udzielanie podstawowych informacji z zakresu prawa oraz na temat możliwości egzekwowania praw osób pokrzywdzonych przestępstwem, 4) podejmowanie interwencji we właściwych organach, 5) prowadzenie bazy danych podmiotów działających na rzecz przewyciężenia skutków przestępstw, 6) nawiązanie interdyscyplinarnej współpracy między podmiotami udzielającymi pomocy pokrzywdzonym przestępstwem, 7) zbieranie, opracowywanie i udostępnianie danych statystycznych służących diagnozie lokalnych produktów,	2014r. - 2018r.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
4	PROWADZENIE PORADNICTWA I INTERWENCJI W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE	1) kontynuacja odwiedzin w środowisku rodzinnym w związku z wszczęciem procedury „Niebieska Karta”, 2) udzielanie konsultacji psychologa, pedagoga, pracownika socjalnego i innych specjalistów osobom funkcjonującym w środowiskach zagrożonych przemocą, 3) organizowanie zajęć edukacyjnych podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców i opiekunów, 4) udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach społecznych przeciwdziałających przemocy, agresji i autoagresji.	2014r. - 2018r.	SP ZOZ Przychodnia Leczenia Uzależnień, Oddział Terapii Uzależnień od Alkoholu przy Szpitalu w Choroszczy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Sąd Rejonowy, Prokuratura, Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Wojewódzki w Białymstoku, Starostwo Powiatowe, placówki oświatowe, lekarz.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Celina Chodorowska

5	DZIAŁALNOŚĆ ZESPOŁU INTERDYSCYPLINAR- - NEGÓ	1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, 2) opracowywanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach , 3) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy w rodzinie, 4) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań, 5) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, 6) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”, 7) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, 8) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.	2014r. - 2018r.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Przychodnia Leczeń Uzależnień, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, Ośrodek Pomocy Społecznej, Sąd, Prokuratura, służba zdrowia, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.
---	---	--	-----------------	--

MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Surażu do dnia 30 kwietnia każdego roku przedłoży Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji Programu.

FINANSOWANIE

- 1) Budżet Gminy,
- 2) Budżet Państwa,
- 3) Inne źródła.